

Om Sorgenfrivængets historie

Af Aage Reimer

Sorgenfrivænget blev et af efterkrigstidens Danmarks mest omtalte parcelhusbyggerier med omtale ikke blot i de lokale blade, men også i hovedstadsbladene. Der var endog en fotoreportage i "Tidens Kvinder" - finere kunne det - på den tid - ikke blive.

Det var ikke alene husenes plan eller indretning som sådan - jeg tror at det var første gang at ordet "Kamhuse" blev brugt - der blev berømmet, men også den måde arkitekterne havde løst problemet med arkitektonisk at forene højhusbyggeriet med Sorgenfrivængets tæt-lav bebyggelse

Arkitekterne på de to byggerier var i øvrigt de samme, dvs. Aage og Johannes Paludan.

Som de fleste ved opererede byggefirmaet Johan Christensen og Søn ved at opføre typehuse af god kvalitet og videresælge dem med pæn fortjeneste og det var også meningen med vores huse.

Uheldigvis for firmaet slap statslånsmidlerne til dette formål op, og firmaet var derfor tvunget til enten at opgive projektet eller at sælge husene - så at sige - "på roden".

Firmaet valgte det sidste og husene blev i december 1957 og 1958 annonceret til salg, således at man kunne rekvirere duplikeret materiale og på dette grundlag tage stilling til om man ville købe.

Samfundet var ved at "komme i drejninger" som man vist siger i dag, og selvom priserne efter datidens forhold var relativt høje: 107.000 kr. for de store huse med 27.000 kr. i udbetaling og 95.000 kr. for husene i den nordlige række med et mindre beløb i udbetaling, lykkedes det at få dem solgt.

Den megen omtale af husene gjorde, at de pludselig blev eftertragtede, og en slutseddel kunne under byggeriet sælges for 50.000 kr. en mulighed for en pæn fortjeneste som - så vidt jeg ved - kun få benyttede sig af.

Det slog mig, at takket være statslånslovgivningen stod sælger nu overfor 45 købere, der hvis de stor sammen, måske havde en mulighed for at påvirke husene indvendig.

Jeg rettede derfor henvendelse til sælgers advokat og fik - med noget besvær - en liste over køberne.

Herefter inviterede jeg til et møde i Håndværkerforeningens lokaler i Dronningens Tværgade, hvor man kunne købe kaffe m.v.

Bordarrangementet svarede til husrækkerne, Således at man kunne komme til at sidde ved siden af og overfor sine kommende naboer og genboer.

Jeg fik mange pæne breve, og der var 100 % tilslutning.

Man vedtog at nedsætte et arbejdsudvalg til at varetage købernes interesse overfor sælger.

Vi var praktiske, og udvalget kom til at bestå af en snedkermester, en arkitekt, en civilingeniør, en regnskabschef, en repræsentant for den nordlige række og 2 jurister - jeg blev valgt til formand.

Vi kom fra alle egne af Storkøbenhavn, og da jeg arbejdede for Gigtforeningen, der havde lokaler i Store Strandstræde, blev det valgt som mødested for udvalget.

I slutsedlerne der blev underskrevet ved købet, stod i § 9: "Køberen skal være medlem af Grundejerforeningen (som stiftes, når sælger ønsker det) med det formål ..... herefter blev en række formål opremset.

Udvalget holdt i en lang periode møde hver onsdag aften, og det var belastende; men vi fik gode resultater - og arbejdede for egne interesser.

Vi var ikke populære hos sælger.

Ind imellem blev der holdt fællesmøder, hvor arbejdsudvalgets forslag blev drøftet, og som regel godkendt, og hvor nye opgaver blev pålagt udvalget.

Udvalget arbejdede også med vedtægter til den grundejerforening, der skulle stiftes. Vi så bort fra bestemmelsen om, at sælger skulle bestemme hvornår, og da vi foretrak det gode, gamle ord "laug" stiftedes Sorgenfrivængets Ejerlaug ved en stiftende generalforsamling den 22.juni 1959 - kort før den første indflytning, der fandt sted i september.

Jeg sagde før, at vi var upopulære hos sælger, og det er klart: I stedet for at sælge et færdigt hus for en pris, der blev baseret på omkostningerne + fortjeneste, så måtte man nu sælge til en forud beregnet fast pris, og imødekomme en række - for ham - administrativt fordyrende detaljer i husenes indretning.

Kravene eller rettere ønskerne fra køberne var mange og nogle lidt urimelige.

Udvalget måtte forsøge at dele sol og vind lige - så vi var heller ikke altid lige populære hos køberne - men vi fik udarbejdet en liste, der blev godkendt af sælger og blev vedtaget af køberne.

Listen omfattede mulige ændringer i husenes indretning og udstyr og priser herfor og var meget omfattende med i alt 17 punkter.

Dette gav bl.a. mulighed for valg mellem flere typer gulvbelægning, flere farver af stiftmosaikker og vægfliser i badeværelser, valg af linoleum i køkkenet, udskiftning af komfur, køleskab og vaskemaskine, ligesom der var mulighed for murstensmure i stue, diverse muligheder for sammenlægning af værelser, vending af skabe, andre låse m.v.

Enhver kan se, at det har været vanskeligt for bygherren, som fra at kunne have solgt 45 ens huse, nu stod med 45 forskellige huse - ikke 2 var ens.

Jeg havde lidt ondt af sælgeren, der, udover at have ovennævnte besvær med os på grund af prisudviklingen og den faste salgspris, satte penge til på byggeriet.

Udover de nævnte ændringsmuligheder for de enkelte huse, opnåede vi også andre resultater, inden byggeriet var færdigt.

Jeg vil specielt nævne, at vi fik tilladelse til at kalde bebyggelsen "Sorgenfrivænget" i stedet for Grønnevej.

Vi fik ensartede hække og forhaver, svarende til beplantningen ved højhusene, V fik fælles antenneanlæg for radio og TV, og vi fik vedtaget hvilken gadebelysning, vi ønskede.

Vedtagelsen af fælles antenneanlæg var besværligt. Alle stemte for, men ingen ville lægge grund til den høje mast.

Til sidst blev ejeren af enderækkehuset ved fjernvarmecentralen med henvisning til, at her stod allerede en høj skorsten, nærmest tvunget til at godkende placeringen der.

I et generalforsamlingsreferat fra 1967 står: " Smørebrød, øl og snaps - senere kaffe og cognac - blev nydt, og det er bestyrelsens opfattelse, at den årlige generalforsamling i Ejerlauget har vundet hævd som en slags laugsfest, og at dette er værdifuldt, ikke mindst for mødeprocenten, men også for fortsat godt naboskab".

Jeg tror, dette er rigtigt, og at vores ejerlaug, lige fra det blev oprettet, har haft Danmarks højeste mødeprocent ved generalforsamlinger i den slags sammenslutninger.

Aage Reimer